

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc.
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se in-
.

Nu lașitate, — ci lealitate

De Ion Gorun.

Dacă presa maghiară care s'a grăbit, cu mari clamori și scrâșniri, să arunce în spina-rea Românilor vina atentatului dela Dobrițin, ar avea câtuș de puțin simț de rușine, ar trebui să roșească astăzi de pripeala, nu a bănuielilor, căci nu se mărginise la bănuiele, ci a acuzărilor formale ce ridicase.

În adevăr, în urma cercetărilor al căror merit principal revine poliției regatului României, este astăzi pe deplin și fără umbră de îndoială dovedit că toată mașinațiunea este datorită unor Ruși de origine, și că nici de aproape nici de departe nu este amestecat într'însa nici un Român, nici din regatul Ungariei nici de aiurea. — Presupusul „student basarabean” ce-și zicea Cătăraș, și care este cu siguranță autorul material principal al atentatului, s'a dovedit a fi în realitate un agent de societăți politice rusești mai mult sau mai puțin secrete cu adevăratul lui nume Catarof, — iar cât despre autorii morali, este iarăș evident în ce direcțiune trebuiesc căutați. — Însfârșit, dacă cei doi dinamitarzi, Catarof și Kirilof, descoperiți de poliția românească sub numele și pașapoartele false ce-și luaseră, n'au putut fi arestați înainte de a se pune la adăpost, lucrul se datorește numai întâzierii telegramelor din Cernăuți către poliția din București și publicării intempestive prin ziare a descoperirilor făcute și urmărilor pornite de polițiile bucovineană și ungară.

Dar, nici simțul de rușine și nici buna credință nu sunt calități prin cari să strălucească cea mai mare parte a presei maghiare.

Ba văzurăm chiar politicieni cu pretenții, afirmând, și dupăce autorii atentatului din Dobrițin au fost descoperiți și dovediți, cumcă oricine și oricari ar fi acești atentatori, totuși vina și imputarea crimei trebuie să cadă asupra Românilor, fiindcă ei au agitat în chestia episcopiei de Hajdudorogh!

Au agitat Românii, și s'au emoționat și s'au indignat... Rușii! Lîmpede logică și strălucită cugetare! — Dar oare cugetare să fie?

Nu, nu este cugetare, ci este aceiaș pornire oarbă de necaz și de ură, cu care o parte din concetățenii noștri maghiari ne urmăresc din străvechi timpuri, și ne hărțuiesc și astăzi, de câte ori li se prezintă prilejul, și chiar și atunci când nu li se prezintă.

Avem noi o vină, o mare vină, e adevărat. Dar vina aceasta nu este că ne-am deda la comploturi și uneltiri tenebroase, — nu sunt acestea în firea și felul nostru de luptă, — ci pur și simplu că... existăm, și voim să trăim și mai departe ca popor, ca nație română. Nu că am plănui sau am voi să ucidem pe alții, — ci că refuzăm să ne sinucidem noi.

Aceasta ne este vina neiertată în ochii unora dintre compatrioții noștri maghiari, în ochii tuturor acelor cărora li s'a năzărit și cari au fost crescuți în ideea și idealul imposibil al unui „stat unitar național maghiar”, acolo unde elementul maghiar nu formează nici jumătate din numărul total al populației.

Este adevărat, da, că stăm și noi Românii în drumul unei astfel de idei, absurde și iluzorii, — și stăm mai nainte de toate, bineînțeles, prin însaș ființarea noastră. Dar stăm și prin hotărîrea de a protesta pururea și a

lupta, pe toate căile legale, împotriva întocmirilor impuse în țară pe temeiul unei asemenea ficțiuni.

Astfel stând lucrurile, nu e de mirare că poate unii descreerați dintre concetățenii noștri maghiari să dorească chiar, în sinea lor, ca să ne vadă cu adevărat în ipostasul de atentatori și dinamitarzi, — pentru ca prin aceea să se justifice o goană și mai oțărîtă, o pornire cu adevărat distrugătoare împotriva noastră... Decât că această dorință nu le-o vom împlini, această plăcere nu le-o vom face.

Nu este vorba de cece spunea un ziar șovinist, admitînd, de silă de nevoie, că atentatorii dela Dobrițin cu adevărat n'au fost Români: „N'au fost Români fiindcă Românul este laș, el atacă femeii fără apărare sau incendiază castele părăsite, — dar nu atentează cu bombe și cu mașini infernale...” Nu; ci dacă e vorba de lașitate, apoi nu este oare cea mai mare din toate, aceasta de a trimite, dela adăpost, o bombă care să ucidă la o depărtare de sute de kilometri? — Dar mai este și o altă lașitate: aceea de a aduce acuzați ca acelea ale ziarelor maghiare.

Curajul său, Românul și l-a dovedit aiurea și altfel. Calitatea soldatului român din armata monarhiei nu mai are doar nevoie de probe; atâția conducători de oști s'au rostit în această privință, încât detractorii în zadar mai încearcă să ridice glasul, — ei vor trebui întotdeauna să amuțescă.

Dar și în lupta aceasta de astăzi, luptă dusă cu mai multă înțepire acuma de câteva decenii, oare lașitatea să fi arătat Românii noștri față de puterea strivitoare căreia au să-i țină piept? — Dacă lașitatea ar fi fost, de mult noi ar fi trebuit să depunem armele...

Adâncime și simplitate.

Cu prilejul unei poezii.

Câte versuri nu s'au scris, câte nu s'or mai scrie încă, și totuș ce rar se scrie o poezie! Dar stînd mai mult să te gîndești, e un bine că privilegiul acesta se dă numai celor de tot puțin, — căci altminteri ce preț ar mai avea diamantele când s'ar găsi pe toate căile?

Abuzul ar tocî până și facultatea de care sufletul ar trebui să fie mai sgîrcit ca de ori ce (de frică să nu o irosească): *incântarea uitării de sine*.

Cînd „Le Temps” a pus acum cîteva luni o întrebare oamenilor din elita inteligenței franceze: cari sunt operele preferite pe cari le-ar lua să le recitească în vacanții, — cei mai de seamă dintre apreciatorii literari au răspuns: *Polyeucte* de Corneille.

Am redeschis pe *Polyeucte* ca să-mi dau mai bine seama, în ce constă secretul acelor versuri divine cari întocmai ca zeii Fabulei au darul unei vesnice tinereți, și în cari Corneille este incomparabil?*)

Voi cita cîteva pasagii, ca împreună cu cititorul să adulmecăm taina lor creatoare. Deși pasagiile apar aici în afară de cadrul și de relieful ce l'ar avea auzite în gradăția lor scenică, sub emoțiunea acumulată a scenelor anterioare, — totuș vom ghici frumusețea întregu-

lui după cum din restul unei statui sfărîmate, ghicești zeita întregă.

Simplitatea construcției izbește cu deosebire azi, — cînd mai toți voind să fie complecși, reușesc să fie mai ales hibridi.

Înainte de citare, o mică reîmprospătare a subiectului:

Polyeucte principe armean și creștin (prin anul 250) deși căsătorit cu o nobilă romană și amenințat de furia împăratului Deciu, totuși înflăcărat de credință, restoară cu tovarășul său Nearch statuetele zeilor, vasele lor sfînte, în vremea cînd se oficia slujba în templu. Socrul său Felix, senator roman și guvernatorul Armeniei, de frica împăratului nu șovăiește să-l condamne la arderea pe rug. — Dar *Polyeucte* e iubit de soția lui Polina, cu acea iubire voluntară, de care nu-s capabile decît foarte puține naturi feminine, — puține chiar printre intelectualele cele mai de seamă. Ca să-și scape ginerele dela moarte, — lui Felix îi mai rămîne o singură nădejde: să întrebuinteze arma cea mai puternică pentru abjurarea tuturor credințelor: farmecul femeii, — spre a întoarce, sau cel puțin a sili pe *Polyeucte* să-și tacă în singurătatea sufletului, adorația pentru Dumnezeu lui.

Și iată-l pe martirul *Polyeucte* la o răscruce, față 'n față între Dumnezeu și femeie, — puternica, temuta și scumpa dușmană a gândurilor lui de purificare.

Polina caută în toate chipurile, sleește toate argumentele sentimentale, raționale, — merge până la acelea isvorite din mîndria demnității,

numai să-și întoarcă soțul din triumfătorul său mers către martiriu: îi aduce aminte că e dator cu viața să-și ție îndatoririle cari trec peste capul lui și al familiei, — și cer dela el să se jertfească numai către neam și împărat. *Polyeucte* răspunde atunci cu durerea în suflet, durerea plină de convingerea că nu va fi înțeles! Cuvintele lui sugrumate de emoțiunea ce-i pricinuieste vesnica despărțire de o soție, iubită mai presus de toate bunurile pămîntesti, — sunt mai mult o șoaptă. Sunt fîlfăiri de lumină ale mării aurori ce-i strălucește în ochi. Așa le spune neîntrecutul artist Mounet-Sully, drapat în toga de crin a martiriului.

*Je dois ma vie au peuple, au prince, à sa couronne,
Mais je la dois bien plus, au Dieu qui me la donne.
Si mourir pour son prince est une illustre sort,
Quand on meurt pour son Dieu, quelle sera la mort!*

Pauline

Quel Die?

Polyeucte

*Tout beau, Pauline! il entend vos paroles
Et ce n'est pas un Dieu comme vos Dieux trivales,
Inesibles et sourds, impuissant, mutilés
C'est le Dieu des chrétiens, c'est le mien, c'est le votre,
Et la terre et le ciel, n'en connaissent point d'autre.*

*Du premier coup de vent il me conduit au port
Et sortant du babillement il m'envoie à la mort.
Si vous pouviez comprendre, et le peu qu'est la vie
Et de quelles douceurs cette mort est suivie!*

*) Geruzez: Theatre cholsi de Corneille.

Trămsul rus din București către ministerul de externe din Petersburg.

26 Iunie 1913. — În conferința avută cu mine d. Maiorescu a atins foarte serios chestiunea de lichidare a crizei actuale. Mi-a expus între a-

ceste dorința, ca România să fie lăsată liberă la participarea rezolvirii definitive a chestiunii granițelor între foștii aliați și că cererile ei privitoare la noua graniță, să fie recunoscute în mod favorabil.

rășii au plecat de acolo cu concepțiile schimbate. Azi după amiază l-au înmormântat pe Florea Manta (Mantye Floris), care a venit aici departe, dela munte. Blândul muncitor român deja de ani de zile lucra în fabrica de fier. Manta s'a asimilat foarte curând, nu și-a bătut capul cu chestii naționaliste, ci a trăit pentru munca sa și s'a silit să trimită din când în când parale părinților săi.

Sărmanul Florea s'a îmbolnăvit într'o bună zi, a căzut la pat și după o grea agonie a murit.

La înmormântarea lui, Schirilla Andor a vorbit foarte frumos. Credincioșii au ascultat cu pietate cuvântarea oratorului maghiar. În mormântarea a ținut mult. Românii au fost foarte mulțumiți de activitatea protopopului, și pe lângă stolă au mai contribuit mulți cu bani. Românii l-au trimis daruri și l-au rugat frumos pe protopopul să le primească.

Cortegiul funebru a ajuns la cimitir și după ce au coborât cosciugul în groapă, Schirilla Andor a legat de cruce colorile naționale maghiare și așa le-a oferit-o Românilor s'o sărute. Românii au sărutat pe rând, crucea astfel decorată. (Sublinierile sunt ale numitului ziar.) Astfel s'a sfârșit înmormântarea dela fabrica de fier”.

Tot în acest număr, după aceste insanități nerușinate se publică un raport despre o bătaie sângeroasă ce-a avut loc în cărciuma lui Korach între câțiva lucrători români și unguri. Numitul ziar spune, că e regretabil că chiar acum când a început să se închege o armonie între muncitorii români și unguri, s'a întâmplat această bătaie.

Cazul — după numita fițuică — s'ar fi întâmplat astfel: Mai mulți muncitori români și unguri petreceau cu rachiul în cărciuma lui Korach. Ungurii cheflii au început dela o vreme să cânte, iar unul dintre români le-ar fi strigat:

— Bestii ungurești!

Intr'aceia Românul ăsta ar fi luat sticla cu rachiul de prune și ar fi aruncat în lucrătorul Kovács Károly, umplându-l pe haine de rachiul. Românii de nou ar fi început cu toții să strige:

— Bestii ungurești!

Ungurii au înțeles că aceste cuvinte ascund ceva insultător și au început a se certa, se înțelege în limba ungurească și românească. Treaba a ajuns la cuțite și în câteva minute podelele cărciumei erau pline de sânge.

Pe când se băteau mai cu furie, au venit polițistii cari cu foarte mare greutate i-a putut despărți. Patru răniți greu se sbăteau în acele clipe pe podelele cărciumei. Erau patru muncitori români. Polițistii au chemat prin telefon salvarea.

Muncitorului Chiș și Mieșă le-a scos ochiul stâng, iar lui Russu i-au găurit fruntea, lui Lae Ponta i-au înfipt cuțitul în cap și așa a rămas cu el, până ce i l-au scos polițistii.

Polițistii au arestat trei Unguri, cari au recunoscut că au luat parte la bătaie, care bătăe a fost însă provocată de Români. După știrile primite mai târziu, foaia scrie, că Lae Ponta își trăește ultimele clipe.

Atâta spune acest număr al foaiei din Mișcolț...

Fragmentele unei tragedii.

Soarta muncitorului român în Ungaria.

În semnul Hajdudorogului.

O înmormântare cu tricolor maghiar.

Martirii limbei lor.

Arad, 9 Martie.

Pentru a ilustra întru câtva sentimentele de cari e învrednicit poporul românesc acum după neisbutitele încercări de „împăcare” lăsăm să vorbeze două importante documente din foaia „A Reggel” din Mișcolț, precedate de scrisoarea unui amic al ziarului nostru, care ni le-a trimis.

Iată scrisoarea:

„A murit zilele trecute un biet muncitor român în fabrica de fier din Mișcolț. Preotul gr.-cat. maghiar a cerut pentru înmormântare o sumă exagerată, încât rudeniile și prietenii ne putând plăti, l-au îngropat pe bietul muncitor fără preot. Preotul gr.-cat. maghiar infuriat de asta a umplut foile locale cu scornituri, cumcă Românii l-au înmormântat pe muncitor fără preot, pentru că nu pot suferi limba ungurească, în care limbă slujește „marele” preot rutean și de care se folosește în toate funcțiunile bisericești, nu știu după care Christi fideles, căci bula Romei vorbește altcum.

Opinia publică ungurească se înțelege a rămas adânc indignată de aceasta demonstrație valahă.

Directorul fabricei a întreprins o severă anchetă și cu toate că de fapt l-a aflat vinovat pe preot, mai mulți lucrători români au fost escortați la vetrele lor în Bihor, iar preotul dovedindu-se apt pentru campanii de maghiarizare, a rămas să-și continue în aplauzele ungurimii, lupta la care s'a angajat. Aici vă alătur foaia „A Reggel” din Mișcolț, să vă spună ce nu v'am spus eu”.

Dacă rătăcirea din urmă e mai rea decât cea dintâi, — apoi de bună seamă că desmeticirea venită la timp de cuvintelor și actelor seriozitatea experienței care stă așa de frumos celor înmoți sufletește...

Iar dacă în tabăra decadentă a mai rămas vre-unul cu netăgăduit talent, întârziat, ar trebui să asculte ca de un imperativ categoric al artei, de glasul sfios și obscur al conștiinței care-i spune:

Imoeste-te!

D. Nanu.

Printre streini.

Până a nu trece la cazurile de cari se ocupă „A Reggel” ținem să aducem cetitorilor noștri la cunoștință, că în Ungaria de nord, în fabricile de fier, în minele de cărbuni etc... era angajat până acum un mare număr de lucrători români, veniți mai cu seamă din comitatul Biharului. Agitațiile în jurul tratativelor însă și mai ales atentatul dela Dobrișin, în urma gălăgiei presei maghiare, i-a adus pe acești blânzi muncitori într'o stare insuportabilă. O parte dintre ei au fost dați afară din slujbă, iar cei rămași sunt osândiți să suporte toate insultele, toate brutalitățile cu cari îi gratifică, aceia cari n'or putea să le ierte niciodată faptul, că s'au născut Români și vorbesc limba românească, în vreme ce au temeritatea „să mănânce pâine ungurească și să respire aer unguresc”.

Foaia „A Reggel” din orașul natal al lui Șaguna, aduce următorul raport despre înmormântarea unui alt muncitor român:

Tricolorul maghiar și sărutarea de pe urmă.

„Între muncitorii români dela fabrica de fier exista o pornire anti-maghiară, într'o măsură mai mică. Aceasta pornire s'a potolit însă repede. Dovadă e înmormântarea unui muncitor român la care a oficiat protopopul gr.-cat. din loc Schirilla Andor. Vre-o 150 de muncitori români au luat parte la această ceremonie unde a dominat limba ungurească. (Sublinierile sunt ale noastre. Red. „Românului”).

Schirilla s'a rugat ungurește, ungurește și-a luat rămas bun dela cel mort și muncitorii români au ascultat cu evlavie predica sentimentală.

Lui Schirilla i-a adus la cunoștință ieri Ion Bonta (Bontya János) muncitor la fabrica de fier, că a murit un tovarăș al lor și ar dori să-l înmormânteze după ritul gr.-cat. maghiar. Protopopul a rămas surprins de invitarea ce l-o făcea acest „Bontya”, care câteva zile mai înainte spunea, că nu se poate suferi preot maghiar la înmormântare și el a fost cauza scandalului. Bonta nu i-a permis preotului să ia parte la înmormântare și l-au înmormântat fără ceremonie preotească(?) Această schimbare neașteptată i-a părut protopopului Schirilla cam ciudată și i-a promis lui Bonta că merge bucuros. Bonta și tovarășii au fost desarmați de bunătaea protopopului. El le-a vorbit la inimă muncitorilor români, le-a explicat că în țara asta Ungurii sunt domnii și că să-și dea și ei silița să fie buni maghiari(?) și buni patrioți, pentru că (vorba aia) mănâncă pâine ungurească și respiră aer unguresc. (Păi, ba bine că nu! N. Red.)

Le-a vorbit protopopul despre legea acomodării, le-a spus multe despre situațiile actuale, iar Bonta și tova-

„KRISTÁLY”
FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI
GLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.
La lucrări de peste 10
coroane, expediarea se
face franco. (Ki 1548-52)

Curățire și vopsire chimică
de haine în orice culoare.

Călcare lucie de gulere. Co-
mandele din provincă se execută repede.

† Anton Carp.

Din București ni se scrie:

Sâmbătă la orele 11 și jumătate a încetat din viață *Anton Carp*, guvernorul Băncii Naționale a României.

Cu moartea lui *Anton Carp* dispărea una din personalitățile marcante ale lumii financiare române, un om cinstit și un muncitor neobosit care a cheltuit toată energia și inteligența de care era capabil pentru înălțarea instituției în capul căreia se găsea. Știrea morții lui *Anton Carp* a fost primită cu tristețe în cercurile financiare și politice.

La Banca Națională și la clubul liberal a fost arborat drapelul de doliu.

Defunctul se îmbolnăvise de acum o lună de friguri palustre. Medicii lui curanți au depus întreaga lor stăruință, pentru a scăpa pe *Anton Carp* cu zile. Boala însă a învins.

După două zile de ameliorare, starea bolnavului se înrăutăți din nou și la ora 10 *Anton Carp*, intră în agonie, dându-și obștescul sfârșit la ora 11 și jumătate.

Inmormântarea a fost Duminecă cu toată pompa, cu toate că defunctul și-a exprimat dorința de a fi inmormântat cât se poate de simplu.

D. Ion I. C. Brătianu, Vintilă Brătianu, M. Ferechide, Porumbanu și Costinescu, au fost ieri la locuința defunctului dela Banca Națională, depunând pe corpul neînșuflețit al lui *Anton Carp* câte o jerbă de flori.

*

Anton Carp, la întoarcerea sa din străinătate a intrat în magistratură, unde nu a rămas însă mult timp. Nu mult după aceea a fost numit membru în consiliul de administrație al Soc. „Letea”, apoi director al Creditului rural.

Mai înainte de a ocupa această ultimă demnitate fusese senator în timpul guvernului liberal.

Anton Carp a fost numit apoi vice-guvernator al Băncii Naționale.

În 1907 a părăsit această instituție pentru înalta demnitate de ministru al agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor.

În timpul ministerului său a fost depus și elaborat proiectul de reorganizare al Casei Rurale, instituție care a și fost înființată un an mai târziu.

În urma creării celui de al nouălea ministru al industriei și comerțului, *Anton Carp* a rămas ministru al agriculturii și domeniilor.

În urmă a părăsit acest departament pentru înalta demnitate de guvernator al Băncii Naționale, pentru organizarea căreia luptase încă din tinerețe și ale cărei interese le-a apărut cu pricepere și inteligență până în ultimul moment.

Amintim cu această tristă ocazie că în urma încheierii tratatului din București, cei mai de seamă reprezentanți ai comerțului, industriei și finanței românești au sărbătorit pe *Anton Carp* printr'un banchet drept mulțămire pentru tactul cu care știuse să susțină prestigiul marelui instituții financiare în timpul războiului din Balcani, cum și pentru faptul că în mijlocul unor vremuri atât de turburi apăruse cu căldură și convingere interesele economice ale țării și pe acelea ale comercianților și industriașilor români.

*

Anton Carp moare în vârstă de 65 de ani. *A. Carp* a ocupat funcția de director și vice-guvernator al Băncii Naționale dela 1881 și până astăzi.

O rugare modestă,

care nu vă costă nici o oboseală dar Administrației noastre îi poate fi de mare folos. — Administrația noastră roagă pe toți ceice târguesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, să amintească că firma a cerit-o în ziarul acesta.

Cronica externă.

Principele de Wied în Albania. Sâmbătă la orele 2 după amiază a intrat domnitorul Albaniei, principele Wilhelm (Wied) în Durazzo, capitala patriei sale noi. La debarcare de pe vaporul Taurus a fost binevențat de *Essad* pașa, președintele guvernului provizoriu, prin cuvintele:

— *Vă salutăm demn urmaș al lui Scander beg. Albanzii cred că Vei fi părintele lor și Vei crea o Albanie mare.*

Dela debarcader a fost însoțit de uralele mulțimei până la conac, unde a primit delegațiunile din țară și străinătate.

Oficiosul „Samuprava” din Belgrad într'un articol de fond vorbind de sosirea principelui de Wied la Durazzo, înșiră numeroasele dificultăți cu care va avea să lupte, dar adaugă că, cu voință, perseveranță și muncă toate pot fi învinse.

Ziarul amintește ca pildă pe M. S. regele Carol, care a ridicat țara românească sub domnia Sa înțeleaptă. Serbia, ca vecin imediat, are cel mai mare interes să dorească restabilirea ordinii în noul stat, în scopul de a avea o amicitie statornică și stabilirea relațiilor normale între cele două țări.

*

Mobilizarea Rusiei considerată ca războiu.

Ziarele germane ca și toate cercurile berlineze sunt foarte alarmate de mobilizarea Rusiei. Panica cea mai mare domnește însă la bursă, unde s'au semnalat scăderi însemnate.

Deși organele oficiale au publicat o desmințire a acestei știri, dată de „Agenția West-nik”, totuși această desmințire nu este socotită decât ca o manoperă a hansasitilor dela bursă.

Fapt cert este astăzi că Rusia mobilizează, că marele imperiu dela Nord se pregătește în mod cât se poate de serios de războiu, întru cât o mobilizare fără tendințe nu se face niciodată, când încă nici zăpada nu s'a topit și nici primăvara nu a sosit încă.

Pe de altă parte este cheltuiala enormă pe care Rusia o face cu mobilizarea; este o sumă de 270 milioane aprobată de guvernul țarului, plus pagubele enorme ce vor aduce țării deplasarea sutimilor de mii de ostași, tocmai în momentul când munca câmpului începe și când negoțul după stagnarea prin care a trecut din cauza evenimentelor din Balcani, aștepta o refacere.

Dar ceace este straniu este faptul că pe tot timpul mobilizării, spre a putea răspunde la chemarea țării tot ce este ostaș în Rusia, guvernul țarului a hotărât acordarea unui moratoriu de 3 luni și scutirea de taxe către stat a tuturor celor mobilizați.

Știrea aceasta a putut sosi la Berlin, cu toată censura care se face telegramelor și scrisorilor, numai datorită unui corespondent al unui ziar berlinez, care a sosit zilele acestea din Petersburg.

Telegrame primite noaptea.

Guvernul român și reformele.

București, 9 Martie. — Conform hotărârii de Sâmbătă a consiliului de miniștri, în ședința de azi a camerei a fost depus proiectul cu privire la revizuirea constituției, care cuprinde: reforma electorală, reforma agrară, și un nou proiect de lege asupra înamovibilității judecătorilor. Mâne începe discuția la mesaj.

Noul guvernator al Băncii Naționale.

București, 9 Martie — D. I. Bibicescu, actual director la Banca Națională a României, este numit pe termen de un an, ca viceguvernator al acestei Bănci.

Alegerea din Lugoj

Lugoj, 9 Martie. (Dela trimisul nostru special). Azi dimineață la orele 8 și jumătate s'a început alegerea pentru mandatul de deputat al Lugojului.

Neanunțându-se până la orele 9 a. m. al doilea candidat, președintele comisiei electorale Dr. Tabajdy Zoltán, primnotar comitatens l'a declarat pe candidatul guvernamental *Daniel Nicolici* deputat ales unanim al Lugojului. Noul deputat adus în sala de alegere de o delegație a alegătorilor, după ce i s'a predat mandatul a ținut vorbiri în limba ungurească, română și nemțească. A avut apoi la otelul „Hungaria” un tâmbălu număr banchet.

Alegătorii români, afară de Lugojeni n'au respectat hotărârea luată de comitetul naționalist român local, de a rămâne în pasivitate la actuala alegere.

Țăranii alegători de prin comunele din jurul Lugojului au venit cu sutele la alegere din mai multe sate cu învățătorii și preoții în frunte. Papricașul și rachiul, împărțit gratuit și-au făcut repede efectul. După amiază străzile Lugojului prezintă un tablou foarte scârbos. Scene scandaloase în toate părțile. Țăranii beți cad pe drumuri, iar în multe locuri sunt bătăi sângeroase, încât poliția și jandarmia intervenind îi scot afară din oraș pe țăranii plini de duhoarea alcoolului.

Audiența primului ministru.

Budapesta, 9 Martie. „Budapesti Tudostó” autorizat din loc competent constată că primul ministru n'a comunicat nimănui nimic despre audiența sa de Duminecă la monarhul, și declară toate comentările făcute de unele ziare în legătură cu aceasta audiență de pură combinații neîntemeiate.

Oratorii opoziției la discuția chestiei românești.

Budapesta, 9 Martie. În cercurile opoziționiste se fac mari pregătiri pentru continuarea discuției chestiei românești. În ședința de Miercuri sau Joi va lua cuvântul la discuția chestiei românești, președintele partidului independent, contele Mihail Károlyi, iar după el va vorbi contele Bethlen.

Ciocniri sângeroase la granița austro-ungară-muntenegrină.

Viena, 9 Martie. — În apropiere de localitatea Metalca, la care teritor ridică pretenții atât Muntenegru cât și monarhia, au avut loc ciocniri sângeroase între soldații austro-ungari și muntenegrini. Soldații muntenegrini au dat multe focuri asupra soldaților monarhiei, care au răspuns imediat tot cu împușcături. După un scurt schimb de foc, Muntenegrinii s'au retras lăsând 4 morți.

Cetinja, 9 Martie. — Guvernul muntenegrin a remis azi reprezentantului monarhiei o notă diplomatică, în care protestează în chestia incidentului dela graniță.

Căderea guvernului Giolitti.

Roma, 9 Martie. — „Corriere d'Italia” și „Mesagero” anunță, că guvernul Giolitti mâine va ține ultimul consiliu ministerial, în urma căruia își va înainta demisia. Nu se știe încă cine va forma noul cabinet.

Revoluția în Mexic.

New-York, 9 Martie. — În lupta ce s'a dată laltăieri în Nuevo Leon, între revoluționarii și trupele guvernului, au căzut 6 ofițeri, 60 soldați și numeroși răniți.

Turkham Pașa prim-ministru al Albaniei.

Roma, 9 Martie. Agenția Stefani anunță că regele Albaniei Wilhelm I. la înbiat pe Turkham Pașa, fost mare vizir și ambasador

al Turciei, să primească postul de prim ministru al Albaniei.

Durazzo, 9 Martie. Turkham Paşa a răsunat din Constantinopol la telegrama regelui Albanez că primeşte să fie prim ministru şi în 12 Martie va sosi la Durazzo.

INFORMAȚIUNI

↑ Paul Mudrony.

Arad, 9 Martie 1914.

O telegramă din Turocz-Szent-Márton ne anunță încetarea din viață a bărbatului politic slovac Paul Mudrony, întâmplată astăzi. Defunctul a fost tovarășul de arme al luptătorilor români din anii 70 și n'a încetat să aibă o înrâurire frumoasă nici de atunci în viața politică a poporului slovac.

În 1895 a fost și el unul din președinții memorabilului congres al națunilor nemaghiare din patrie. Era unul din corifeii și propagandiștii cei mai fervenți ai înfrățirii politice dintre neamurile asuprite.

Recunoștința poporului său l'a pus în fruntea partidului național slovac și defunctul s'a și dovedit vrednic de această recunoștință.

Înainte cu vre-o două decenii, în timpul când prigoane de tot felul au redus aproape întreg terenul de luptă constituțională pe seama Slovacilor, Paul Mudrony a fost luptătorul inflexibil și convins care nu și-a pierdut nici pentru o clipă credința în isbânda cauzei naționale a poporului slovac.

El a ajuns limita extremă a vieții omenești înprejmuit de stima unui popor și trece din viață urmărit de regretele sincere ale tuturor tovarășilor de principii.

Odihnească în pace!

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme moale, în unele locuri ploi.

Prognostic telegrafic: vreme moale. Temperatura la amiazi a fost: 14.5 C.

„DOMNUL NOTAR” ÎȘI URMEAZĂ CU SUCCES REPRESENTAȚIILE. În numărul nostru de Duminică am dat cu oarecare rezervă știrea, că contele Czernin ar fi intervenit la guvernul român să se arză de pe afișele Teatrului Național piesa dlui Oct. Goga: „Domnul Notar”. Alte ziare din România — afară de „Epoca” — nu aduc această știre.

Ziarul „Acțiunea” în ultimul număr scrie următoarele: „Directorul Teatrului Național desminte prin „Viitorul” că guvernul ar fi avut intenția să oprească continuarea reprezentațiilor piesei dlui Goga „Domnul Notar” care urmează cu un succes între cele mai remarcabile”. Publicăm aceste rânduri în așteptarea unei lămuriri depline.

Noua aulă a episcopiei de Hajdudorogh. Din Dobritin ni se scrie: În locurile rămase vacante în urma celor dispăruți prin atentat, episcopul Miklóssy a numit: în postul de vicar pe Ioan Bányai, fost catechet în Sighetul Marmăției, de secretar pe Emil Melles din Munkács, iar avocat al episcopiei a fost numit provizoriu Dr. Iosif Unger. Aceștia toți și-au și luat postul în primire aranjând de câteva zile arhiva pustie.

S'a constatat că explozia a făcut pagube de peste cincisprezece mii coroane, cari vor fi restituite de ministerul cultelor.

În urmărirea atentatorilor dela Dobritin. După ultimele știri sosite pare a se fi stabilit că Ilie Cătărău a părăsit România prin Galați, îndreptându-se cu un vapor rusesc spre Ismail. Alte versiuni spun că atentatorul ar fi ieșit prin Constanța plecând cu un vapor străin spre Odesa. Kiriloff s'a făcut nevăzut.

Politia maghiară după multe combinații nereușite acum încearcă să dovedească, că tot Cătărău și cu Kiriloff ar fi pus dinamită și statuei lui Árpád de pe Tâmpa. Iată ce ni se scrie în privința aceasta:

„Proprietarul și personalul hotelului Kranz din Brașov a recunoscut după fotografie pe Cătărău și Kiriloff, cari au stat mai mult timp la acel hotel. Ancheta a constatat că Cătărău la 8 Septembrie a venit direct din România și a părăsit Brașovul cu o zi înaintea atentatului.

Politia din Brașov afirmă că Cătărău și Coțofan au așezat conducta electrică sub statuia lui Árpád. După ce au terminat lucrarea Cătărău a părăsit orașul, întorcându-se în România. Coțofan a rămas la Brașov până în ziua atentatului.

În acea zi Coțofan a aprins fitilul de sub statuia lui Árpád, apoi cu primul tren a părăsit Brașovul. Politia din Brașov afirmă cu acești doi indivizi au comis atentatul contra statuiei lui Árpád”. — O fi!

Păruială între Sași și Români. În curtea unei berării din Sibiu intraseră alaltăieri câțiva Români să-și adape (la apă, se înțelege) caii. Sluga berăriei nepermițând acest lucru (calu' Românului să bea, mă rog, apă într'o berărie „națională” săsească!), Români au început să murmure, iar unul din ei l'a pocit pe sas cu vorbele:

— Duceți-vă în Flandra, că aici noi suntem domni!

Sașii s'au infuriat (se strinseră mai mulți înși) și s'a iscat o păruială strașnică. După cum cetim în „Sieb. D. Tagblatt” dela 7 c., pe câmpul de luptă au rămas 2 Sași și 3 Români, cari au fost duși la spital, iar de aici vor fi duși la judecată.

O rugăminte către cetitorii „Românului”. Prîmim: următoarele:

Rog pe onorații cetitori ai ziarului „Românul” să binevoiască a mă informa asupra următoarelor chestiuni, în interes de studiu:

1. a) Dacă în ținuturile cunoscute dlor au cunoștință de așa numita „Musca de Golumbaci”, sau „Musca rea”, „Musca Columbace” etc., care apare în unele locuri în anume timp al anului — cam primăvara. b) În ce lună și cât timp ține, cât se poate de precis? c) Este vre-o legătură între apariția ei și vânt, ploaie soare, direcția vântului și a văilor? d) Cam ce explicații se dau și ce măsuri se iau?

2. a) Cum poartă lumea vasele cu apă în localitatea respectivă: pe cap, pe umăr cu cobilița sau în mâni? b) Numirile vaselor și din ce sunt făcute: lemn, pământ metal? c) Dacă obiceiul portului vaselor într'un fel sau altul este vechiu sau imprumutat și dacă este în legătură cu rasa: românesc, nemțesc, unguresc, etc.

Răspunsurile vor fi precise, arătând localitatea prin numele ei, pentru a putea fi urmărită pe hartă; se vor trimite pe adresa: C. I. Măciucă, București, str. Poșta veche 14. România.

† Gelu Elefterescu, (fiul marelui român Emanoil Elefterescu) student al facultății de drept din București, fire visătoare, suflet candid, iubit și stimat de toți colegii lui — după o boală scurtă a trecut la cele veșnice, în floarea vieții. Transmitem indurerăților părinți condoleanțele noastre sincere: a fost prea bun, de aceea l'a chemat Dumnezeu la sine.

Odihnească în pace cu dreptii și țărâna să-i fie ușoară!

Un alt proces împotriva Rutenilor. Paralel cu procesul monstruos intentat Rutenilor schizmatici din Ungaria, care s'a terminat, după cum se știe numai în zilele trecute cu condamnarea celor mai mulți acuzați, s'a pornit un asemenea proces pe aceleași motive și împotriva răspânditorilor credinței pravoslave din Galiția.

Desbaterea acestui proces s'a început azi în fața curții cu jurați din Lemberg. Acuzații sunt Simeon Bendasiuk de 37 ani, ziarist, Maximilian Sandovicz de 23 ani, Ignatie Hudyma de 32 ani, preot ortodox și Vasile Koldra de 23 ani, student în drept.

După actul de acuză Bendasiuk ar fi luat parte la agitațiile partidului rusesc din Galiția încă pe când era student. Mai târziu a făcut cunoștință cu contele Bobrinsky, care prin 1908 a

petrecut în Galiția în calitate de președinte al societății de binefacere rusești galițiene. Bendasiuk era corespondentul ziarului rusesc „Gölokoskuy”. Făcându-se perchiziție la locuințe, în locuința lui s'au aflat o auto-biografie a contelui Bobrinsky și o scrisoare dela acesta, în care accentuiază importanța organizației rusești în Galiția și cere informații în interesul rusofililor din Galiția și da sfaturi în interesul agitației. Afară de aceasta Bendasiuk este acuzat și pentru spionaj în favorul Rusiei. Fată de ceilalți acuzați procurorul a ridicat aceleași acuzații ca și Rutenilor schizmatici din Ungaria. Numărul e de 26 și procesul probabil va ține 4 săptămâni.

Victimele aviației. După cum ni se anunță din Viena azi pilotul militar locotenentul Elsner ridicându-se cu un aeroplan militar pe câmpul de aviație dela Aspern, având ca pasager pe sergent-majorul Czernin, a căzut cu aparatul dela o înălțime de 80 metri. Locotenentul Elsner a fost găsit mort, iar sergent-majorul Czernin, care a ajuns sub aparat, a mai trăit câteva minute. Catastrofa a fost provocată din cauza unui defect de motor.

Pentru o facultate italiană în Austria. Din Roma se anunță: În viitoarea ședință a camerei austriace se va prezenta proiectul de lege priuitor la înființarea unei facultăți juridice italiene.

Conferința lui Marconi la Roma. Din Roma se anunță: Marconi a ținut în sala Augustului din Roma, o conferință în prezența a trei mii de persoane, făcând importante experiențe radiotelegrafice între Roma și Londra, demonstrând ultimele perfecționări ale științei.

Logodnă. Dșoara Petronella A. Fulea din Alba-Iulia și d. Dr. Georgiu German, adv. Murășuioara, logodiți. Cu acest prilej au trimis 10 cor. la administrația noastră pentru fondul ziaristilor români.

Felicitări!

Raid-ul unui aviator turc. Din Constantinopol se anunță: Aviatorul militar, căpitan Salim și un pasager, căpitanul Kemal, au sburat azi pe deasupra parcului de aviație înainte de a întreprinde, în locul lui Fethi care a murit, raidul dela Constantinopol-Cairo. Salim va urma drumul dela Constantinopol și Dardanele și apoi Smirna.

Un monument lui Tolstoi. Din Petersburg se anunță: Ministrul de interne a anunțat toate autoritățile culturale cari hotărâseră să țină conferințe publice în scopul ridicării unui monument lui Tolstoi, că guvernul nu permite astfel de adunări, dar nici eternizarea printr'un monument a lui Tolstoi dușmanul statului și bisericii rusești.

Abdul Hamid grav bolnav. Din Constantinopol se anunță: Starea lui Abdul Hamid s'a agravat din nou, e mereu enervat și nu are poftă de mâncare.

Starea lui e gravă.

Groznică furtună pe coasta orientală a Americii de nord. Din Roma se anunță: Detaluri asupra strașniciei furtunii ce băntuie pe coasta orientală a Americii de nord, cu o înălțime de o sută șaisprezece kilometri pe oră: Orașul New-York e izolat și s'a întrerupt traficul și circulația. Au fost patruzeci de morți și s'au pierdut șase imbarcațiuni; pagubele sunt incalculabile.

Un nou diferend austro-sârb. „Le Figaro” scrie despre un nou diferend austro-sârb:

Von Giessl, ministrul austro-ungar din Belgrad și-a comandat covoare la Viena.

Vama sârbească a cerut plățirea taxelor deși diplomații sunt scutiți. Giessl a raportat ministrului de externe care a dat ordin să fie suspendată scutirea de taxe pentru legațiunea sârbă din Viena, atâta timp cât ministrului austriac nu i se va da satisfacție.

Moartea misterioasă a unui milionar. Un milionar rus din Moscovo, Juratsof, a fost găsit zilele trecute mort pe linia ferată Moscovo-Petersburg. Autopsia a demonstrat că Juratsof a fost otrăvit. Într'un buzunar s'a găsit un bilet pe care scria: „Nu acuzați pe nimeni de moartea mea!”

„Zlăgneana“

Institut de credit și economii societate pe acții în Zlagna.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ZLAGNEANA”, societate pe acții în Zlagna, se convoacă la a

XVI-a adunare generală ordinară,

pe Marti în 24 Martie st. n. 1914 la orele 10 a. m., eventual Marți în 31 Martie st. n. 1914 în localul institutului cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghere;
2. Impărțirea venitului curat și darea absolutului;
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1914;
4. Abzicerea membrului din direcțiune Petru Presecan;
5. Alegerea alor 3 membrii în direcțiune;
6. Alegerea comitetului de supraveghere pe un nou period de 3 ani.

Acei domni acționari, cari voesc a participa cu vot la adunarea generală, sunt poștiți a-și depune, cel puțin cu 24 ore înainte de adunare, acțiunile scrise pe numele lor respective pe numele acelor pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență, la cassa societății în Zlagna. Acțiunile se pot depune și la »Albina« în Sibiu, la »Victoria« în Arad, la »Auraria« în Abrud, la »Detunata« în Bucium, la »Buciumana« în Bucium-Poeni și »Lumina« în Sibiu.

Zlagna, la 25 Faur 1914.

DIRECȚIUNEA.

Bilanțul s'a publicat în Nrul 37.

BRADOVKA GYULA

văpșitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

:: KASSA. ::

Se curăță sau se vâpșește cât se poate de frumos, haine de lână, blănării, haine de dame; bluze, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpșesc într-o culoare închisă trainică.

Gulerile și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada fără chlor.

În cazuri de doliu, se vâpșesc imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expedierea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță frumos și cu multă îngrijire. Ba 1283

BĂIEȘIT!

Sfredelire și exploatare de pietrișuri. **Mașini sfredelitoare și ciocane sfredelitoare**, foarte potrivite și promovatoare de câștig, pentru exploatarea băilor de granit, bazalt, peatră de var și băi de metal, pile și mașini pentru lucrarea pietrilor, compresoare, cele mai noi modele și cele mai mari mașini, aranjament și montare după examinarea băii, prospect practic surprinzător pe lângă garanție. Am montat numeroase băi în Ungaria și Austria, cari lucrează cu succes.

STEMMER A. JÓZSEF

specialist (Se 1786)

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

VIȚĂ AMERICANĂ ALTOITĂ

He 1429

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

(Nagyküllö vm.)

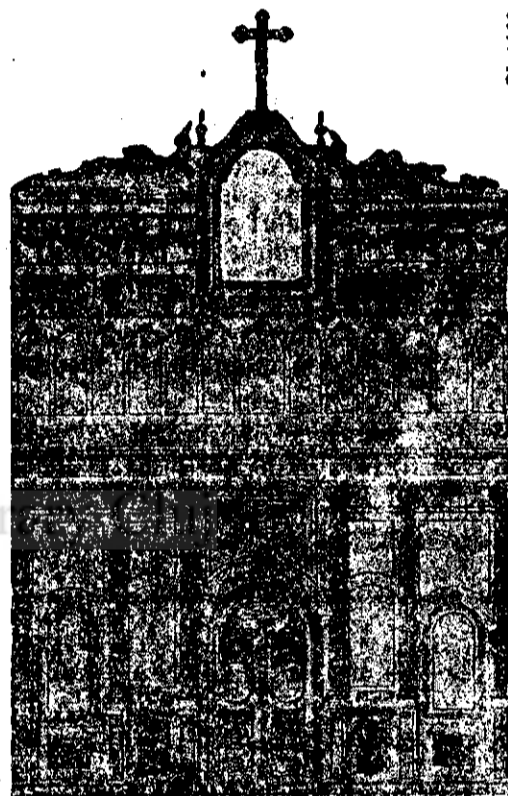
Mediaș. — Medgyes.

Serviciu conștiințios.

Soluri garantate.

Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dñii proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

SI 1169

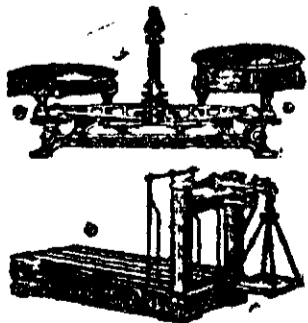
Execută: iconostase, sculpturi, construiți de altare, auri și pictură; aranjări noi de biserici în stil modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui, icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plătiri în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie. Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția artistică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

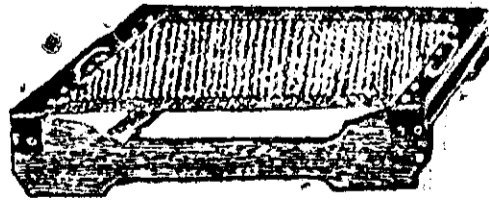
Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

Lo 1787

Laurențiu

urmașul lui Pătruț

cumpănar, lăcătuș pentru clădiri și pentru lucrări de artă, maestru de mobile de fier, de aramă și matrațe de sârmă

CLUJ (Kolozsvár) Hosszú-utca nrul 26.

Execută cele mai precise cumpene zecimale, centimale, cântare cu pod și bilanță, apoi mobile de fer și de aramă.

Ofere matrațe de sârmă cu cadru de lemn executate în atelierul propriu în orice mărime.

Primește spre executare totfelul de lucrări în această branșă, cu prețurile cele mai convenabile.

In atențiunea publicului din localitate și din provincie.

VARGA GYÖRGY

maestru de cuptoare

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Hid nrul 19.

In marele său magazin se pregătește cele mai frumoase ::

cuptoare de olane samotte

cu prețuri moderate, atât pentru localitate cât și pentru provincie.

Reparările se execută cu prețuri moderate. (Va 829)

IN ATENȚIUNEA VITICULTORILOR!

CSABA LAJOS, FAUR ȘI MAESTRU DE TRĂSURI.
SEGHEĐIN (Szeged), Püspök utca nr. 6.

Oferă excelențele pluguri pentru îngroparea viței de vie, invenție proprie, indispensabile în economie deoarece are următoarele avantaje:

1. In fiecare an întoarce pământul.
2. Îngroapă sămânța în afunzimea pământului.
3. La zi 2 oameni și 2 cai pot acoperi 6-8 jugăre.
4. E potrivit pentru orice lățime de drum, fiindcă poate fi regulat oriunde precum și afunzimea poate fi regulată

(Cs 1462)

Prima încercare va convinge pe oricine. Prețurent gratis.

CZIGER LÁSZLÓ

maiestru dipl. pentru instalațiuni de electricitate și gaz lăcătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută totfelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fer, rolete de fer pentru prăvălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblătit

Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

Cine voește să cumpere
INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar
(SZATMAR) Deák-tér.

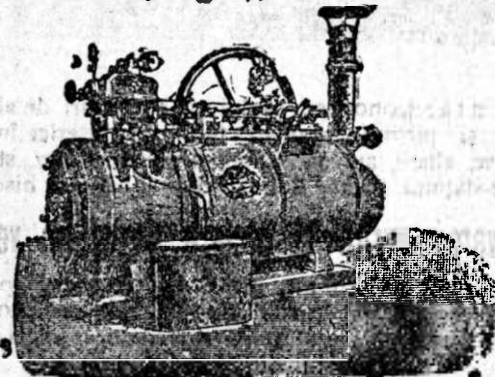
— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și cioboate după măsură.

Pollák Gyula, faur de cazane

Seghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atențiunea on. proprietari de mașini de treerat și de cazane și aduce la cunoștință că și-a mărit și provăzut cu excelențe puteri de muncă

stabilimentul de făurărie de cazane,

se găsește în plăcuta poziție de a executa cu specialitate și grabnic orice lucrare în această branșă, execut casse pentru bani și reparaz pereți de fevi precum și execut păreți de cazane, locomobile, s raformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe cheltuiala mea la fața locului.

Execuție excelentă.

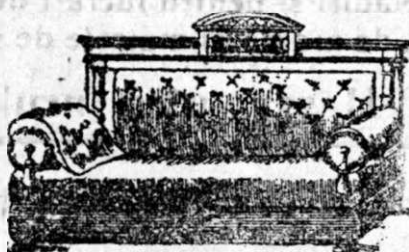
Prețuri moderate.

Po 1460

Se primesc dol învățcel.

KOHN HENRIK tapeșier și decorator

Tișișoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) str. Bonnac 12.

Ko 1565

Execută și reparază totfelul d lucrări de tapeșerie și decorative; ține în depozit mobile excelențe precum stofe covoare, ruzi de aramă, oglinzi și icoane; mare asortiment de canapele și garnituri engleze executate în atelierul propriu.

Execuție excelentă. — Serviciu prompt. — Prețuri ieftine.

„Vulkán“ fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai excelențe dintre toate fabricațiile de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei n-rul 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

Bătăturile,

scortoșenia pielei, ur-
clorți de pe mâni și din
față încetează în decurs
de 1 zi dacă folosiți
„CANNABIN”

1 sticlă 1 cor., francată
1 coroață 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor:
Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

Pruni bosnieci

„Regina Balcanilor”, —
„Regina Bosniei” și —
„Țarul Dușan”.

ultol puternici, de doi-trei ani, încercați în
Bosnia, varietățile cele mai nobile și cu poa-
mele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici

în Brčko (Bosnia).

Cunoscutul meu stabiliment de pruni și
școala mea de pruni se găsește în cel mai
splendid ținut cu pruniște din Bosnia. Premiat
cu prima diplomă a guvernului țării bosniac-
herțegovinean, precum și la expoziția din 1896
dela Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de
argint, în 1900 la expoziția universală din Pa-
ris, în 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și
în 1912 în Brčko.

50 bucăți, ultol puternici, pe ales, de 3 ani
cor. 50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia)
Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chlgr.
cor. 6.— dela Brčko.

(Ko 1841—20)

Ke 830

Recomandate de către cei mai renumiți medici

Bandaje,

pleioare artificiale, corsete, legătoare pen-
tru pânzele irigatoare, stropitoare, suspensorii,
îndreptătoare, ciorapi de gumă, vată (bumbac)
legătoare și articlii pentru bolnavi precum și
cele mai excelente prezervative franceze pentru
omei și bărbați, se vând cu prețuri ieftine la

KEPES ELEK, bandagist.

Tot acolo se poate căpăta vestitul prezervativ „nosto-
bus ultra” și „606”. Sală separată, servicia de probe
pentru dame și bărbați. Pentru oficiali și măiestri
reduceri de preț

NAGYVÁRAD ≡ **SASPASAGE.**

„REMEK”

mașină brevetată
combinată pentru

curățitul și măcinatul cerealelor.

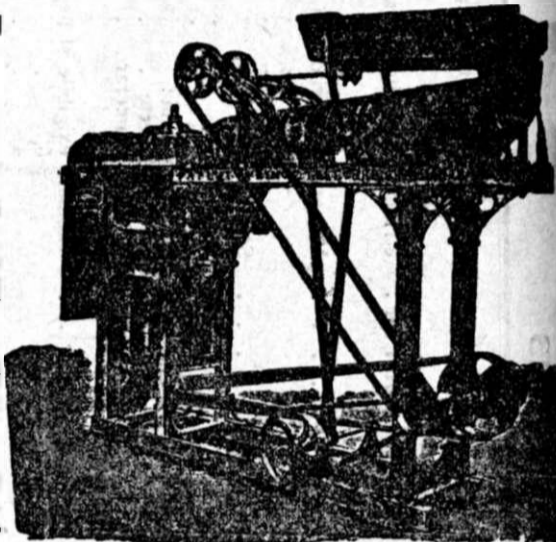
Cea mai perfectă mașină de curățit,
care să nu lipsească nici unei mori
:-: de vamă. :-:

Cu prospecte servește cu plăcere singurii fabricanți

PRINZ TESTVÉREK,

turnătorie de fier, fabrică de mașini și construcție de mori,

SÁTMAR — (Szatmár).

Brevet ung. nr. 56018.

Pi 891—60

CEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII

LOSONCZY LAJOS

clasiornicar și
bijutier.

ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Serviciu
prompt.
Mare atelier
de reparat.

Țin în magazin oroloage pen-
tru buzunar veritabile elvețiene,
oroloage de părete cu sunet
de clopot, oroloage moderne.
Bijuterii de aur și argint. Cea
mai ieftină sursă de cumpărat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
orologier și bijutier.

FUND. IN A. 1836. DISTINS LA NUMEROASE EXPOZIȚII.

(Ho 1882)

Horn Lajos, APATIN
(Bácska).

Liferantul armatei regale române. Cea mai ve-
che fabrică de instrumente muzicale în Ungaria.

Oferă renumitele și excelente specialități de
instrumente muzicale, după sistemul vienez, și
anume: instrumente de aramă, — de lemn, — de
suflat, apoi excelente instrumente de lovit și — cu
arcuș, precum și părți de ale acestor instrumente
Garantez pentru lucrare bună și conștiințioasă, și
mai ales pentru sunet curat.

Violini de școală dela 6 cor. în sus, în orice preț.
Asortiment foarte bogat în gramofone. — Condiții
favorabile de plătere. — Reparații se execută
ieftin și cu specialitate. — Prețurile gratis —

Correspondență în limbile maghiară, germană și sârbă.

Spiritul de reuma

este cel mai sigur mijloc de frecat
contra durerilor provenite din poda-
gră, ischias, reumă și toffelul de ră-
celi. — După câteva frecări durerile
membrelor suferinde încetează defi-
nitiv. Are efect sigur și la boale
învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la cul-
care locurile suferinde să se frece
îndelung cu puțin spirit de reumă.
După frecare partea suferindă să se
învăluie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

Sa 572